



## Planinski vestnik

# 130 let najstarejše slovenske revije, ki še vedno izhaja

Dušan Škodič

O bčasno novinarji obiščejo v domu za ostarele kakšno osebo, ki praznuje sto let. Vprašanje, ki je skorajda obvezno, je: »Kakšen je vaš recept za tako dolgo življenje?« In kakšen je v časih, ki so izrazito nenaklonjeni tiskanim medijem, recept za preživetje revije, katere imena večina Slovencev niti ne pozna, čeprav izhaja že celih 130 let? Govorimo o mesečniku **Planinski vestnik**, katerega prva številka je izšla 8. februarja 1895. To so bili še časi, o kakršnih beremo le v starih knjigah. Slovenci smo imeli cesarja na Dunaju in glavno mesto dežele Kranjske je bila kot v stari ljudski pesmi še: »Ljubljana dolga vas«, ki je štela 30.000 prebivalcev.

Dve leti pred tem je bilo v Ljubljani ustanovljeno Slovensko **planinsko društvo** (SPD), predhodnik današnje **Planinske zveze Slovenije**. Društvo je bilo ustanovljeno v času narodnega prebujanja, ko smo Slovenci zahtevali zase pravičnejše mesto v konglomeratu Avstro-Ogrske. Stoletja pod habsburško oblastjo so odsevala v večvrednosti nemške kulture in jezika, ki sta počasi preplavljala deželo. Ogrožen je bil tudi Triglav, okoli katerega so stale nemške kočice in bile speljane poti, ki so jih dala narediti nemška **planinska društva**. Vodstvu SPD je postalo jasno, da le postavljanje slovenskih kočic in risanje markacij na poteh ne bo imelo učinka, če ljudem ne morejo sporočiti svojih idej in poslanstva. Kajti SPD je bilo ob svoji ustanovitvi predvsem politično in šele na drugem mestu športno društvo.

Ustanovni člani društva na čelu s Franom Orožnom so se zavedali, da se planinstvo brez komunikacije s članstvom razvija prepočasi. Ker tedaj še ni bilo drugih nosilcev informacij, z izjemo papirja, jim ni preostalo drugega kot izdajanje revije. To je bil v trenutku, ko je imelo društvo le nekaj več kot tristo članov, zelo drag in zahteven projekt. Uspešno so se ga lotili načelnik Orožen, glavni urednik, jezikoslovec Anton Mikuš

in sposobni tajnik Josip Hauptman, ravnatelj trgovinske zbornice v Ljubljani.

Koncept revije ni zajemal samo informiranja, temveč tudi vzgojne članke glede nevarnosti, potrebne opreme in obnašanja v gorskem svetu. Obenem so skušali z atraktivnim opisovanjem doži-

je pa več pomenil v moralnem smislu, saj se je nateklo kar precej donacij.

Na zadnjih straneh revije so ponudili tudi prostor za plačane reklame. Zanimivo je, da je med njimi zaslediti več nemških, celo od podjetij v lasti družin, katerih člani so delovali v dokaj sovra-



Planinski vestnik, katerega 130. obletnico bomo praznovali 30. marca v Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani, v jubilejno leto vstopa tudi kot e-revija. Foto: PZS

vetij prenašati navdušenje za planinstvo med množice. Vedeti je treba, da sta ob koncu 19. stoletja v gore zahajala predvsem inteligenca in del meščanstva, ki so si to lahko privoščili in imeli prosti čas. Večina obiskovalcev gora je bila nemško govorečih, saj so domači večinoma še zagovarjali misel, da »gora ni nora, nor je tisti, ki rine gor«.

Finančno konstrukcijo revije so zastavili drzno in učinkovito. Letno članarino v društvu so drastično povečali z enega goldinarja na tri. To se je dalo, ker so bili prvi člani večinoma meščani, ki so se zavedali pomena SPD. Obrnili so se tudi na zavedno inteligenco, ki je imela več pod palcem, in jim za denarno donacijo podelili status ustanovnega člana SPD. Naziv ni imel posebnega pomena,

žno nastrojenem nemškem **planinskem društvu**. Še ena potrditev teze, da denar ne smrdi, in tega so se zavedali tudi ustanovitelji **Planinskega vestnika**. Prav tako so poskrbeli za atraktivnost: že v majski številki so predstavili drzno idejo Jakoba Aljaža, da bo na vrhu Triglava postavil stolp, kar se je na ogorčenje nemškutarjev kmalu tudi uresničilo.

Recept za preživetje do danes je zelo preprost: revija ni bila nikoli komercialna, sicer je že dolgo ne bi bilo več. V 130 letih je do obletnice izšlo 1344 številok na približno 62.000 straneh, revije zložene na kup merijo v višino dobre štiri metre, tehtajo pa okoli 145 kg. Urejalo jo je samo osem urednikov, zadnjih 22 letnikov je uredil Vladimir Habjan. Od letos revija izhaja tudi v elektronski obliki. ●